

INFORME NECESSITATS DEL PROJECTE D'ORDENANÇA REGULADORA DE LA ZONA DE BAIXES EMISSIONS DE BARCELONA

Nombrosos estudis epidemiològics han posat de manifest l'impacte en la salut dels contaminants atmosfèrics, especialment en zones urbanes, on es concentren les emissions de contaminants i una elevada densitat de població.

No en va, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha definit la contaminació de l'aire com un important risc mediambiental per a la salut i afirma que una disminució dels nivells de contaminació pot comportar una reducció de la càrrega de morbiditat derivada d'accidents cerebrovasculars, càncers de pulmó i pneumopaties cròniques i agudes, entre ells l'asma.

Per la seva part, l'Organització de les Nacions Unides (ONU) considera que la contaminació atmosfèrica representa un dels majors reptes per a la salut mundial i que s'ha d'actuar amb urgència per aturar-la.

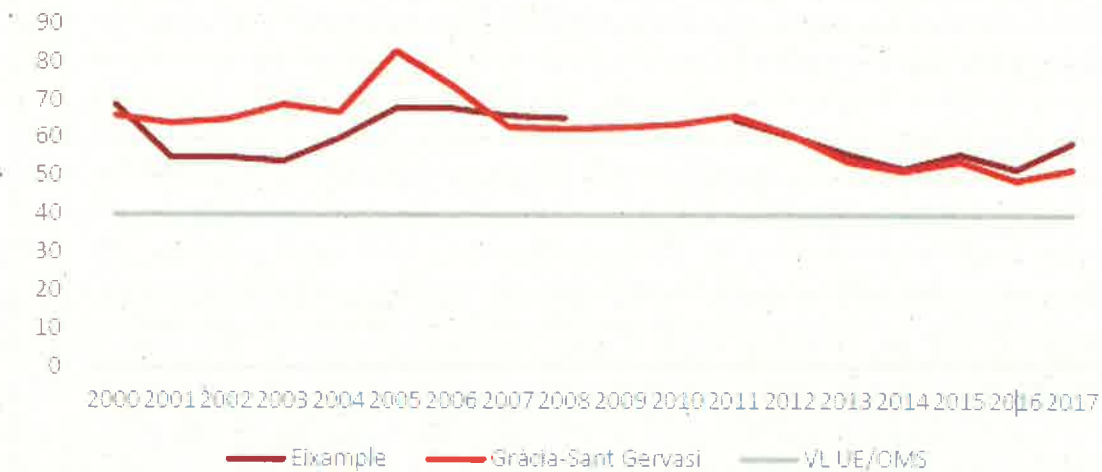
En aquesta direcció, la Unió Europea va aprovar inicialment la Directiva 96/62/CE, del Consell, de 27 de setembre 1996, sobre avaluació i gestió de la qualitat de l'aire ambient, o Directiva Marc, el plantejament de la qual va ser posteriorment desenvolupat per a diferents grups de contaminants a través d'un grup de normes conegudes com a Directives Filles, la major part de les quals ja han estat substituïdes per normes posteriors. En l'actualitat, la normativa de qualitat vigent és la Directiva 2008/50/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2008, relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa, i la Directiva 2004/107/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de desembre de 2004, relativa a l'arsènic, el cadmi, el mercuri, el níquel i els hidrocarburs aromàtics policíclics en l'aire ambient. És en aquesta normativa, i la seva transposició en l'ordenament jurídic espanyol, on s'estableixen els valors límit de concentració pels diferents contaminants regulats, amb l'objectiu de protegir la salut de les persones.

La Zona de Qualitat de l'Aire 1, on es troba la ciutat de Barcelona, històricament ha registrat superacions dels valors límit de protecció de la salut dels contaminants NO₂ i PM₁₀. Per aquesta raó, Barcelona i 39 municipis més del Barcelonès, el Vallès Oriental, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat es van declarar zones de protecció

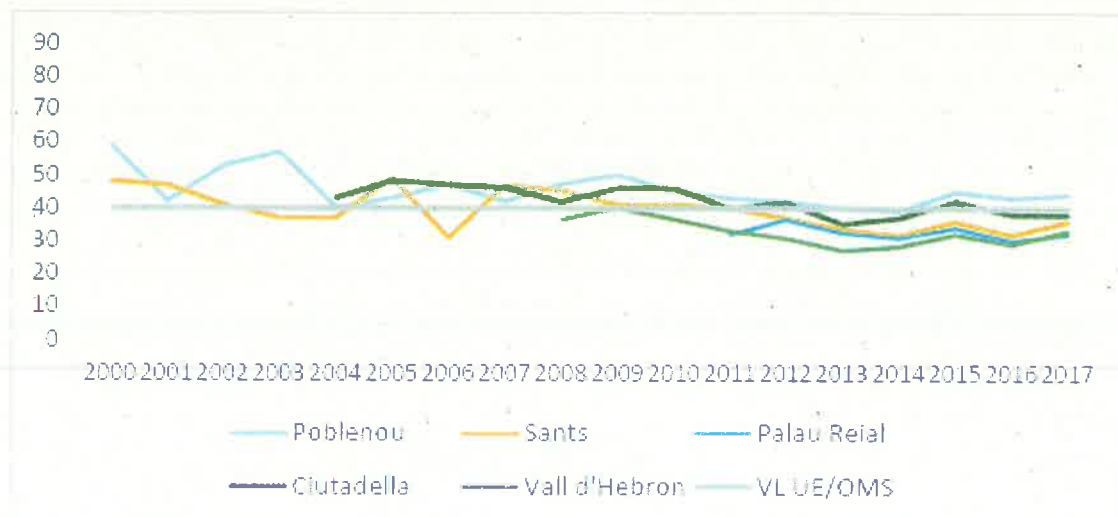

especial de l'ambient atmosfèric per aquests 2 contaminants, a través del Decret 226/2006, de 23 de maig.

Concretament a la ciutat de Barcelona, segons les dades oficials, s'ha superat sistemàticament el valor límit en mitjana anual del contaminant NO₂ en les estacions de trànsit de la ciutat i en alguna de fons, tal i com es pot apreciar en el Gràfic 1 i el Gràfic 2. Aquest valor límit s'hauria d'haver assolit ja l'any 2010, i aquest incompliment ha suposat la iniciació d'un procediment infractor per part de la Comissió Europea, que encara està pendent de resoldre's.

Gràfic 1. Evolució de la mitjana anual d'NO₂ a les estacions de trànsit de Barcelona.

Gràfic 2. Evolució de la mitjana anual d'NO₂ a les estacions de fons urbà de Barcelona.

En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona ha iniciat en els darrers anys diverses iniciatives per millorar la qualitat de l'aire de la ciutat.

Prèviament, es va realitzar un inventari d'emissions per tal de determinar quina era la contribució de les diferents fonts als nivells de qualitat de l'aire de la ciutat. Les conclusions de l'inventari són clares: el trànsit rodat és el principal contribuïdor als nivells de contaminació per NO₂ a totes les estacions de la ciutat.

Atès al caràcter transversal de la contaminació de l'aire, per les seves múltiples fonts d'emissió (trànsit, indústria, Port de Barcelona, etc.), el juliol del 2016 es va constituir formalment la Taula Contra la Contaminació de l'Aire (TCCA), un espai perquè l'Ajuntament pugui treballar amb 34 membres de diferents entitats i agents de sectors tant diversos com l'ecologista, el de la mobilitat, el científic, el de les plataformes ciutadanes, etc. el problema de la contaminació, així com proposar i desenvolupar mesures per millorar la qualitat de l'aire.

De la TCCA va emanar un grup de treball tècnic format per científics i tècnics de reconegut prestigi, i tècnics del propi Ajuntament, amb l'objectiu de definir un protocol d'actuació en casos d'episodi ambiental de contaminació i una estratègia municipal estructural.

L'estratègia municipal consta de 58 mesures a implantar fins al 2020 i es va aprovar com a mesura de govern al novembre de 2016. Les mesures incloses estan focalitzades principalment en l'àmbit de la mobilitat, com a principal contribuïdor als nivells de contaminació per NO₂ de la ciutat, i una de les mesures més importants és la implantació de la Zona de Baixes Emissions (ZBE). L'objectiu de la mesura és restringir la circulació dels vehicles més antics que, presumiblement, són els més contaminants, ja que les normes europees d'homologació de vehicles s'han tornat més estrictes al llarg dels anys pel que fa a les emissions contaminants.

La ZBE s'ha definit conjuntament amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona i és una àrea de 95 km² que inclou Barcelona i els municipis circumdants a les rondes. Donat que no hi ha cap document amb caràcter normatiu a nivell municipal o supramunicipal que ni tan sols introdueixi la ZBE, cada municipi haurà de crear el seu propi instrument normatiu que la reguli. En el cas de Barcelona, l'Ajuntament considera necessari

aprovar una nova ordenança municipal que reguli el funcionament d'aquesta àrea dins els límits administratius de la ciutat, ja que tant l'Ordenança de Medi Ambient com l'Ordenança de circulació resulten insuficients per si mateixes per aquesta finalitat.

Marc normatiu en què s'insereix el projecte que es presenta.

Les normes més importants que constitueixen el marc normatiu on s'insereix el projecte d'ordenança són els següents, conformat per diferents àmbits sectorials:

- a) La Directiva 2008/50/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2008, relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa, que obliga als estats membres a assolir uns nivells determinats de qualitat de l'aire.
- b) La Llei estatal 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, i el Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire, que atorguen potestat per adoptar, entre d'altres, mesures de restricció total o parcial de trànsit, incloent-hi restriccions als vehicles més contaminants a certes hores o en certes zones.
- c) La Llei 22/1983, de 21 de novembre, de protecció de l'ambient atmosfèric i el Decret 322/1987, de 23 de setembre, de desplegament d'aquesta Llei.
- d) El Decret 226/2006, de 23 de maig, pel qual es declaren zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric diversos municipis de les comarques del Barcelonès, el Vallès Oriental, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat per al contaminant diòxid de nitrogen i per a les partícules, en concret per les que estan en suspensió de diàmetre inferior a 10 micres. Ha estat desplegat pel Decret 152/2007, de 10 de juliol, d'aprovació del Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire als municipis declarats zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric mitjançant el Decret 226/2006, de 23 de maig.
- e) La Llei sobre el trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat vial, aprovada pel Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre.
- f) La Llei 19/2009, de 22 d'octubre, de salut pública de Catalunya.
- g) Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública y d'accés a la justícia en matèria de medi ambient (incorpora las Directives 2003/4/CE i 2003/35/CE).

Competència de l'Ajuntament de Barcelona per aprovar el projecte normatiu.

La competència de l'Ajuntament de Barcelona per aprovar l'Ordenança reguladora de la ZBE està reconeguda en les normes generals i sectorials següents:

- a) L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que reconeix i garanteix als municipis autonomia i potestat normativa en els àmbits de la seva competència en els seus articles 84 i 86. A més, reconeix en l'article 89 el règim especial del municipi de Barcelona. En particular, L'article 84.2, lletres *h* i *j*, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, estableix que els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències, els termes que determinin les lleis, sobre les matèries de la circulació i els serveis de mobilitat i la formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible, respectivament.
- b) La Carta Municipal de Barcelona aprovada per la Llei 22/1998, de 30 de desembre, que reconeix en el seu article 26 una àmplia capacitat normativa, a banda de la seva potestat d'autoorganització. En particular, l'article 103, apartat primer, lletra *b*, considera àrea de actuació municipal en matèria de medi ambient l'adopció de mesures de prevenció, control i correcció de la contaminació atmosfèrica.
- c) La Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, que disposa en el seu article 25.2 que els municipis han de tenir competències pròpies, en els termes establerts a les lleis tant estatals com autonòmiques, en matèria de protecció contra la contaminació atmosfèrica en les zones urbanes, així com en matèria de trànsit, estacionament de vehicles i mobilitat.
- d) La Llei estatal 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, que exigeix a les entitats locals que adaptin les seves ordenances a les previsions d'aquesta Llei i de les seves normes de desenvolupament. Entre aquestes previsions s'inclou la necessitat de complir els objectius de qualitat de l'aire que s'estableixin.
- e) La Llei sobre trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat vial, aprovada pel Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, que atorga les competències als municipis en matèria de regulació del trànsit i els atorga potestat per restringir el trànsit per motius mediambientals.
- f) La Llei 19/2009, de 22 d'octubre, de salut pública de Catalunya. Aquesta Llei atorga competències als ajuntaments i als alcaldes en matèria de protecció i

prevenció de la salut de la població davant els riscos de la contaminació del medi i per a la gestió dels dits riscos.

Contingut base del projecte normatiu.

Aquesta ordenança contindrà explícitament la competència municipal en allò que és objecte de regulació, l'objecte i la finalitat, l'àmbit d'aplicació de l'Ordenança i les definicions dels conceptes més rellevants a efectes d'aquesta norma.

Aquesta ordenança es desenvolupa amb l'objecte de protegir la qualitat de l'aire de la ciutat, entenent la qualitat de l'aire com a bé jurídic protegit, la corresponsabilitat de l'Administració i la societat en la conservació i protecció de l'ambient atmosfèric i la funció de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica a Barcelona.

L'ordenança regularà la restricció del trànsit en la ZBE, l'horari d'aquesta restricció i els casos en què, excepcionalment, es pot autoritzar l'accés a la ZBE. Es fa una remissió al Registre metropolità de vehicles estrangers i d'altres vehicles autoritzats a les Zones de Baixes Emissions per tal de poder fer un seguiment de les excepcions i autoritzacions. S'establiran les exempcions a les mesures de restricció de la circulació de vehicles més contaminants (vehicles sense etiqueta de la DGT) i les autoritzacions diàries d'accés a la ZBE d'aquests vehicles, de conformitat amb el Reglament metropolità al·ludit. També regularà l'ordenança el sistema de control del compliment de la mesura de restricció i el seguiment dels seus efectes en la qualitat de l'aire a la ciutat.

L'ordenança definirà un règim i el procediment sancionador: en primer terme, el procediment i a continuació els tipus infractors i les sancions corresponents. El règim sancionador que es vol establir respecta el principi de legalitat i el d'autonomia local i manté l'equilibri que exigeix la jurisprudència entre els dos principis. Aquest règim sancionador es fonamenta en la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, i en el Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària.

L'Ordenança també determinarà una disposició transitòria estableix per a quines categories de vehicles es difereixen els efectes de l'Ordenança.

**Ajuntament
de Barcelona**

Medi Ambient i Serveis Urbans – Ecologia Urbana

Gerència Adjunta

Direcció d'Energia i Qualitat Ambiental

Departament de Qualitat Ambiental

Torrent de l'Olla, 218-220, 3a planta

08012 - Barcelona

93.291.40.37 - 93.291.41.18

qualitatambiental@bcn.cat

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/>

Es planteja incorporar ens els annexos, que podrà ser modificats per Decret d'Alcaldia, la limitació exacta de la Zona de Baixes Emissions (ZBE) de l'àmbit Rondes de Barcelona, amb el detall de les zones de la ciutat que en són excloses. També s'hi concreta quins són els vehicles més contaminants amb accés restringit a la ZBE. Finalment, es detalla el nombre màxim d'autoritzacions diàries d'accés a la ZBE als vehicles afectats.

Barcelona, 23 de juliol de 2019,

Aránzazu Millás Nicuesa

Cap del dept. de Qualitat Ambiental

Vist i plau,

Cristina Castells Guiu

Directora d'Energia i Qualitat Ambiental